

Jämställdhet= jämlikhet mellan könen

- Lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom livets alla områden.

Alla människors lika värde oavsett kön, hudfärg ...

Ex. Rösträtt, lika inför lagen, lika tillgång till resurser

- FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter
- Barnkonventionen
- Kvinnokonventionen

Jämställdhetslagen:

Alla läroanstalter ska se till att alla har lika möjligheter till utbildning oavsett kön

FN: kvinnokonvention

Artikel 5 – Stereotypa könsroller

- Konventionsstaterna ska på alla sätt motverka fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningen att det ena könet är underlägset eller på stereotypa könsroller.

Artikel 10 – Utbildning

- Kvinnor ska garanteras samma rättigheter som män när det gäller utbildning och dess kvalitet och samma möjligheter till stipendier och studiemedel. Läroplaner och skolböcker ska inte innehålla stereotypa könsroller.

KÖN-GENUS

- Kön är inte något fast utan något som konstant skapas, återskapas och omskapas på olika sätt i olika situationer

Att köna, könade praktiker

- Genuspedagogik
= samlingsnamn för metoder som syftar till att synliggöra hur föreställningar om kön påverkar pojkars respektive flickors förutsättningar för lärande.

Jämställd undervisning

- Alla elever ska ha lika möjlighet till delaktighet under lektionerna och inflytande på undervisningen. Det kan exempelvis röra taltid i klassrummet eller fördelning av arbetsuppgifter.
- Ett aktivt arbete för jämställdhet innebär att du ibland behöver utmana dina egna och andras normer och förutfattade meningar om kön och könstillhörighet.

Hur är det i skolan?

Skolan ska ha jämställdhets- och likabehandlingsplan

I läroplanen finns jämställdhet med:

”Skolan ska arbeta normmedvetet för jämlikhet, likabehandling, rättvisa och jämställdhet.”

Tänker du som lärare på hur du behandlar eller vilka signaler du ger barnen utifrån könstillhörighet?

Tänker du som lärare på hur kön behandlas i läroämnet och materialet? Vilka normer och föreställningar finns det?

Genusmedveten undervisning

1) Genus i undervisningen (kommunikation, didaktik):

- Vid val av **arbetssätt** ska man sträva efter att synliggöra könsbundna attityder. En genusmedveten lärare försöker undvika stereotypier både i bedömning och i sin undervisning
 - exempel. Tysta flickor och vilda pojkar, flickor är bättre i språk, pojkar är bättre i matematik, "pojkar är pojkar".

2) Genus i **ämnesinnehållet**: Varje läroämne ska bidra till att främja jämställdhet på sitt eget sätt. Den grundläggande undervisningen ska öka kunskapen om mångfalden av kön

- Hur framställs? Appellerar mer till flickor eller pojkar?

Gör egna analyser!

Aktivt arbete för jämställdhet är att utmana sina normer och förutfattade meningar

- Finns det en mångfald av människor representerade i de läromedel som jag använder?
- Är jag medveten om vilka normer som förmedlas i de läromedel som jag använder?
- Arbetar jag med att synliggöra och motverka begränsande könsnormer så att eleverna kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av eventuella könsnormer?
- Har jag ett normmedvetet förhållningssätt när det gäller kön?
Är jag medveten och har kunskap om vilka könsnormer som finns på vår skola, och i samhället?

Undervisningsmaterial

- Könsfördelningen bland dem som skrivit böckerna
- Könsrelaterade ord i böckerna: förnamn, släktförhållanden, yrkesbeteckningar osv.
- Illustrationer i böckerna
- Texter som behandlar kön och jämställdhet

En genusmedveten lärare

- Förstår att kulturella och sociala relationer formar kön
- Kan stödja eleven i hens process att definiera sin könsidentitet och könsuttryck
- Är medveten om att hen kan förhålla sig olika till elever beroende på deras kön och har en vilja att agera mera jämställt
- Ger eleven utrymme att vara och uttrycka sig själv utan traditionella förväntningar på kön
- Kan tillsammans med eleverna analysera föreställningar om kön
- Främjar jämställdhet i val av läromedel och arbetssätt
- Utvecklar skolans verksamhet så att den blir mera genusmedveten och deltar i utvecklande av skolans jämställdhetsplan

Genus i läroämnen

- Minibiografier om jämställdhetspionjärer
(svenska, historia, musik, biologi, språk, kemi, fysik osv)
- Undersöka mångfald av kön och sexuella minoriteter
(omgivningslära, svenska, bildkonst)
- Bekanta sig med påverkare inom jämställdhetsarbetet
(Religion och livsåskådning, historia)
- Undersöka statistik om jämställdhet, analysera konsekvenser
(Matematik, samhällslära)
- Berättelser om jämställdhet
(konstämnen, livsåskådning - religion, svenska)
- Musik, gymnastik, slöjd: Alla får prova på allt
- Behandla ämnet över ämnesgränser, i projekt, fira FN:s internationella flickdag 9 oktober

Metoder för jämställdhet i skolan

- Gör jämställdhetsenkät,

Se t.ex. utbildningsstyrelsen på nätet

- Kartläggning av vem tar och ges ordet

Finns på jamstalldhetilarande.fi

- Videoinspelning för att synliggöra könskodade handlingssätt
- Skugga varandra och analysera hur ni undervisar utifrån föreställningar om kön

- Frågor och diskussion med eleverna:
 - Jämlikhet och jämställdhet – varför är det viktigt?
 - Behandlar lärarna flickor och pojkar på samma sätt?
 - Behandlar eleverna varandra på samma sätt?
- Har du exempel på någon situation där du blivit behandlad annorlunda för att du är flicka eller pojke? Gör frågorna konkreta:
 - Tycker du att flickor och pojkar får prata lika mycket

Sidor med verktyg och metoder:

[Jämställdhet och jämlikhet | Utbildningsbyrån](#)

[Material och verktyg | Ålands landskapsregering \(regeringen.ax\)](#)

Jämställdhet i lärande

-verktyg för småbarnspedagog, klasslärare, ämneslärare, yrkeslärare

Plats för fler!

Sidor hos: Utbildningsstyrelsen, Folkhälsan, Ekvälita

Jämställdskola.se, jamstallt.se, Skolverket.se, metodbank för undervisning i sex och relationer, machofabriken, Youmu, Bryt, friends, motverka sexuella trakasserier, normkritik mm.

Ingen aning utan spaning

